

Strategian toteutussuunnitelma 2021 – toimintasuunnitelma ja talousarvio

Yleistä

Palosuojelurahastolain (306/2003) mukaan tulipalojen ehkäisyn ja pelastustoiminnan edistämiseksi on Suomessa olevasta palovakuutetusta kiinteästä ja irtaimesta omaisuudesta suoritettava vuosittain palosuojelumaksu. Palosuojelumaksuista saadut varat tuloutetaan valtion talousarvion ulkopuolella olevaan Palosuojelurahastoon. Palosuojelurahastosta voidaan myöntää rahaston varojen ja vuosittaisen käyttösuunnitelman puitteissa harkinnanvaraisia yleis- tai erityisavustuksia tulipalojen ehkäisyä ja pelastustoiminnan edistämistä koskeviin hankkeisiin.

Palosuojelurahaston toiminnan yleinen ohjaus ja valvonta kuuluu sisäministeriölle. Rahaston hallinnosta sekä talouden ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä huolehtii rahaston hallitus. Rahaston hallituksen tehtävänä on päättää rahaston toiminnan ja talouden kannalta merkityksellisistä ja laajakantoisista asioista sekä huolehtia kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan asianmukaisesta järjestämisestä. Sisäministeriö nimeää hallituksen puheenjohtajan sekä jäsenet ja varajäsenet kolmen vuoden toimikaudeksi. Nykyisen hallituksen toimikausi ajoittuu ajalle 1.3.2020–28.2.2023. Valtioneuvoston Palosuojelurahastosta antaman asetuksen 4 §:n (625/2003; muut. 1085/2004) mukaan hallitukseen kuuluu puheenjohtaja ja jäsenenä sisäministeriön pelastusosaston edustaja, kuntien keskusjärjestön edustaja, vakuutusalan keskusjärjestön edustaja sekä neljä muuta jäsentä (vakiintuneen käytännön mukaan kaksi kansanedustajaa, pelastusjohtaja ja pelastusalan järjestöjen edustaja).

26.11.2020

Palosuojelurahastolakiin tehtiin muutoksia, jotka astuivat voimaan 1.1.2019. Lain 10 § 1 momentin osalta täsmennettiin sanamuotoja sen osalta, että rahaston toiminnan yleinen ohjaus ja valvonta kuuluu sisäministeriölle ja että ministeriöllä on oikeus antaa rahaston hallinnon järjestämistä ja rahaston talouden hoitoa koskevia yleisiä määräyksiä. Lisäksi sisäministeriö hyväksyy rahaston tulostavoitteet rahaston hallituksen esityksestä. Käytäntö astui voimaan ensimmäisen kerran vuonna 2020. Rahasto jatkaa hyvää yhteistyötä sisäministeriön kanssa myös tulostavoiteasiakirjan laatimisen osalta.

Palosuojelurahaston myöntämiin avustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001) ja rahasto toimii näissä avustuksissa valtionavustuslaissa tarkoitettuna valtionapuviranomaisena. Palosuojelurahasto rahoittaa tulipalojen ehkäisyyn ja pelastustoiminnan edistämiseen tähtäävää toimintaa erityisesti niiltä osin, kun se jää muiden rahoituskanavien ulkopuolelle. Tarkempia ohjeita avustuskäytännöstä annetaan hakukirjeissä ja hakulomakkeissa sekä ohjeessa avustuksen hakemisesta Palosuojelurahastosta (SMDno-2015-1956).

Vuoden 2021 avustusmuodot ja strategiset muutokset

Yleisavustukset pelastusalan järjestöille

Palosuojelurahasto myöntää pelastusalan järjestöille ja muille vastaaville yhteisöille tulipalojen ehkäisemiseen ja pelastustoiminnan edistämiseen tarkoitettuja yleisavustuksia. Yleisavustus alueelliselle pelastusalan järjestölle voidaan myöntää kertomusvuonna osana vastaavan valtakunnallisen järjestön avustusta. Yleisavustus voidaan myöntää avustuksen saajan toimintaan yleisesti tai tiettyyn osaan sen toiminnasta.

Avustuspäätöksiä valmisteltaessa otetaan huomioon toiminnan suunnitelmallisuus ja vaikuttavuus, aiempien vuosien toiminta sekä toiminnan tavoitteiden linkittyminen valtakunnallisiin tavoitteisiin. Yleisavustusta ei myönnetä hankkeeseen tai toimintaan, johon voidaan myöntää erityisavustus.

Palosuojelurahaston osallistuu tiiviisti pilottiorganisaationa valtionavustusten kehittämis- ja digitalisointihankkeeseen. Kertomusvuonna toteutetaan valtionavustusten kehittämis- ja digitalisointihankkeessa ensimmäinen pilottihaku valtionavustusten yhteisen asiointijärjestelmän kautta. Palosuojelurahastossa pilottihakuna on syksyllä 2021 avattava yleisavustushaku.

Yleisavustuspäätökset on tarkoitus tehdä uuden järjestelmän kautta loppuvuonna 2021. Mikäli asiointipalvelun valmistuminen viivästyy, on rahasto varautunut toteuttamaan entisellä tavalla.

Vuoden 2021 yleisavustushakuun toteutetaan suuria muutoksia raportoinnin sekä hakukäytäntöjen osalta. Yleisavustuksen hakuprosessin raportointia on tarkoitus keventää ja myös yhtenäistää vastaamaan muiden valtionavustusta myöntävien tahojen käytäntöjä. Esimerkiksi maksatushakemus kirjanpidonotteineen ja liitteineen toimitetaan jatkossa vain lopputilityksen yhteydessä. Myös raportointilomakkeet päivitetään. Prosessissa hyödynnetään rahaston yleisavustusta saavien tahojen palautetta vuonna 2020 järjestetyistä yhteisistä valtionavustusten digitalisaatiohankkeen työpajoista.

Koulutustoiminnan osalta tullaan pääsääntöisesti avustamaan Pelastusopiston sopimuspalokuntatoiminnan opetussuunnitelman mukaista pelastustoimintaan osallistumiseen kelpoisuuden tuottava koulutusta, kouluttajakoulutusta sekä toimintaan liittyvää lisä- ja täydennyskoulutusta.

Nuohouspalvelujen osalta avustuksen painopisteenä on yleinen nuohouspalvelujen käyttäjille suunnattu nuohoukseen liittyvä turvallisuusviestintä sekä koko toimialan yleinen ohjaus, kehittäminen ja imagotyö. Ammatillisen koulutuksen järjestämiseen ja kehittämiseen myönnetty avustus ei saa vääristää koulutusmarkkinoita ja avustuksella tuotettu koulutus- ja ohjausmateriaali on oltava avoimesti kaikkien saatavilla.

Erityisavustukset tutkimus- ja kehittämishankkeisiin

Hallitusohjelman yhtenä tavoitteena on pelastustoimen ja siviilivalmiuden tutkimus- ja kehittämistoiminnan vahvistaminen. Rahasto avasi painotetun haun vuonna 2020 ja myös vuoden 2021 tutkimus- ja kehittämishankeavustuksia on mahdollista hakea painotetun haun kautta. Painotuksina ovat asumisen paloturvallisuus, rakentamisen paloturvallisuus sekä vaikuttavuus ja suorituskyky pelastustoimen palveluissa. Aiheet on valittu yhdessä pelastustoimen toimijoiden kanssa käydyissä neuvotteluissa ja keskusteluissa.

Palosuojelurahaston avustamaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa kohdennetaan painotetun haun avulla Palosuojelurahaston strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi. Painotetun haun tehtävänä on helpottaa avustuksen hakijoita löytämään keskeisiä tutkimusaiheita ja saada rahastoon sellaisia avustushakemuksia, jotka palvelevat parhaiten pelastusalaa rahastolainsäädännön puitteissa. Palosuojelurahasto selvittää kertomusvuonna sitä, kuinka painotettu haku on vaikuttanut tutkimus- ja kehittämishankkeiden hakukäytäntöihin. Voimassa olevat painotetun haun teemat ovat voimassa vuoden 2022 loppuun saakka. Vuonna 2022 on tarkoitus valmistella vuosien 2023-2025 avustushaun painotukset yhteistyössä alan toimijoiden kanssa.

Painotetun haun lisäksi tutkimus- ja kehittämishankkeisiin voidaan yleishaun kautta edelleen avustuksia oppimateriaalin tuotantoon ja hankintaan, tietojenkäsittelyn kehittämiseen ja laitteiden hankintaan, kokeilu-, käynnistämisen-, tutkimus- ja kehittämistoimintaan, valistukseen ja neuvontaan ja standardisointiin. Rahasto voi myöntää edelleen myös avustusta henkilökohtaiseksi apurahaksi esimerkiksi väitöskirjan tekemiseen tai stipendiksi. Avustuksen myöntämisen erityisenä edellytyksenä on, että avustettava toiminta tai hanke kohdistuu tulipalojen ehkäisyyn tai pelastustoimintaan. Erityisavustusta ei myönnetä hankkeeseen tai toimintaan, johon kohdistuu yleisavustus.

Kehittämisstrategisena muutoksena myös tutkimus- ja kehittämishankkeiden haku- ja raportointiprosessia sekä lomakkeita uudistetaan. Samoin kuin yleisavustuksissa myös tutkimus- ja kehittämishankkeissa mm. maksatushakemuksien liitteinä olevat kirjanpidonotteet ja muut liitteet toimitetaan vasta loppumaksatuksen yhteydessä.

Tutkimus- ja kehittämishankkeisiin myönnettyä avustumäärää on viime vuosina nostettu. Tutkimus- ja kehittämishankeavustuksia myönnettäessä otetaan erityisesti huomioon toimialaa laajasti hyödyttävien ja yhteistyötä edistävien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittaminen. Myönnettyillä avustuksilla vahvistetaan rahastolainsäädännön mukaista, pelastustoimea tukevaa tutkimus- ja kehittämistoimintaa. Rahasto koordinoi avustamaansa tutkimus- ja kehittämistoimintaa edelleen yhteensopivaksi myös muun pelastustoimen toimialan tutkimus- ja kehittämistoiminnan kanssa. Hyvin kohdennetuilla avustuksilla on mahdollista vaikuttaa voimakkaasti ja tosiasiallisesti paloturvallisuuden tilaan Suomessa. Tutkimus- ja kehittämistoiminta tukee tietojohtamista pelastustoimessa.

Palosuojelurahaston toimintaa edistävän tutkimuksen määrää korkeakouluissa pyritään edelleen lisäämään yliopistoille ja ammattikorkeakouluille suunnatulla kohdennetulla viestinnällä. Viestinnässä hyödynnetään myös julkaisua, jossa esitellään kaikki rahaston tuella valmistuneet [tutkimus- ja kehittämishankkeet vuosilta 2010–2019](#). Julkaisussa on tällä hetkellä tiedot 348 tutkimus- ja kehittämishankkeesta. Tiedot valmistuneista hankkeista päivitetään vuosittain.

Erityisavustukset rakennushankkeisiin

Rakennushankeavustuksia kohdennettaessa otetaan huomioon pelastustoimen palvelujen sekä henkilöstön saatavuus ja työkyvyn turvaaminen koko maassa. Kertomusvuonna avustuksia voidaan myöntää pelastustoimen alueille, kunnille ja sopimuspalokunnille uusien paloasemien rakentamiseen sekä vanhojen paloasemien peruskorjaukseen tai laajentamiseen. Vanhojen paloasemien peruskorjaukseen liittyvissä hankkeissa arvioidaan korjauksen välittömät ja pitkäkestoiset hyödyt sekä korjauksen vaikutukset rakennuksen käyttöajan pidentämiseen.

26.11.2020

Avustusta myönnetään erityisesti kohteisiin, joissa avustuksen vaikuttavuus on korkea ja joilla parannetaan alueen palvelutasoa kokonaisuutena sekä henkilöstön työturvallisuutta.

Rakennushankeavustus voi olla enintään 40 % hyväksyttävistä kustannuksista ja enintään 220 000 euroa (sis. alv). Pelastustoimen alueille ja kunnille voidaan myöntää avustusta myös harjoitusaluehankkeisiin. Sopimuspalokunnille, jotka ovat solmineet palokuntasopimuksen alueen pelastustoimen kanssa, voidaan myöntää rakennushankeavustusta yli 20 000 euron (sis. alv) hankinnasta aiheutuneisiin kustannuksiin sekä paloasemien rakennus- ja peruskorjaushankkeisiin.

Pelastustoimi uudistuu osana sote-uudistusta. Pelastustoimi siirretään kunnilta hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle ja rahoitettavaksi valtion talousarviosta. Tämän johdosta hyvinvointialueiden paloasemarakentamista ei ole tarkoituksenmukaista rahoittaa Palosuojelurahaston varoin. Valtion talousarvion ulkopuolinen rahoitus vähentää hyvinvointialueiden rahoituslaskuluonnoksen mukaisesti vastaavasti valtion talousarvioista tulevaa rahoitusta. Palosuojelurahaston hallitus tulee tarkastamaan rakennushankeavustusten myöntämisperusteita vuoden 2023 avustushausta lukien ja asiaa valmistellaan jo kertomusvuonna. Koska paloasemakiinteistöt jäävät kuntien omistukseen ja hyvinvointialueet vuokraisivat ne jatkossakin, kunnille on mahdollista jatkossa lähtökohtaisesti edelleen myöntää avustusta paloasemien peruskorjaushankkeisiin. Uusien paloasemien rakentamiseen ei avustuksia ole jatkossa tarkoituksenmukaista enää myöntää sillä kunta ei enää jatkossa vastaa pelastustoimesta. Palosuojelurahastolakia päivitetään pelastustoimen järjestämisvastuun siirtyessä kunnilta hyvinvointialueille ja avustusten myöntämisessä noudatetaan vuoden 2023 alusta voimaan tulevaa sääntelyä.

Tulostavoiteasiakirjan mukaan Palosuojelurahaston tulee tukea sopimuspalokuntatoiminnan jatkuvuutta ja toimintaedellytyksiä valtakunnallisesti. Hallitusohjelman tavoitteena on sopimuspalokuntien toimintaedellytysten vahvistaminen pelastuslaitosten kumppanina tunnistaen myös niiden nykyiset ja tulevaisuuden haasteet sekä erityispiirteet.

26.11.2020

Palosuojelurahasto tukee ja vahvistaa sopimuspalokuntien toimintaedellytyksiä omalta osaltaan myöntämällä avustuksia mm. sopimuspalokuntien rakennushankkeisiin. Sopimuspalokuntien rakennushankeavustuksia voidaan jatkossa edelleen avustaa.

Palosuojelurahaston myöntämällä rakennushankeavustuksilla tuetaan kaikkia alueita Suomessa. Rakennushankeavustuksissa huomioidaan hallitusohjelmassa esiin nostettu tavoite siitä, että hallitus huolehtii koko maan kattavasta paloasemaverkostosta. Hallitusohjelman tavoitteena on myös sopimuspalokuntien toimintaedellytyksien vahvistaminen pelastuslaitosten kumppanina tunnistaen myös niiden nykyiset ja tulevaisuuden haasteet sekä erityispiirteet.

Palosuojelurahaston rakennushankeavustuksilla edistetään sitä, että pelastustoimen henkilöstöllä on käytössään mahdollisimman terveelliset ja turvalliset työskentelyolosuhteet.

Erityisavustukset kalustohankkeisiin

Kalustohankeavustuksilla voidaan osaltaan edistää ja vahvistaa pelastustoimen valtakunnallista johtamista ja ohjausta. Kalustohankeavustuksia voidaan kertomusvuonna myöntää pelastuslaitoksille ja sopimuspalokunnille. Pelastuslaitoksille avustusta myönnetään kaluston tai järjestelmän hankinnasta aiheutuneisiin kustannuksiin. Avustuksia myönnettäessä tarkastellaan kalustotilanteen tarvetta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Sekä pelastuslaitokset että aluehallintovirastot asettavat oman alueensa hankkeet perusteltuun tärkeysjärjestykseen pelastuslaitosten ja sopimuspalokuntien osalta.

Kaluston osalta yksikköhinnan tulee olla vähintään 30 500 euroa (sis. alv). Sopimuspalokunnille, jotka ovat solmineet palokuntasopimuksen alueen pelastustoimen kanssa, voidaan myöntää kalustohankeavustusta yksikköhinnaltaan yli 12 500 euron (sis. alv) kaluston hankinnasta aiheutuneisiin kustannuksiin. Kalustohankkeiden osalta alueellista avustujakoja tarkastellaan määrärahakiintiön, tarveharkinnan sekä aluehallintovirastojen ja pelastuslaitosten arvioiden pohjalta.

26.11.2020

Hallitusohjelmassa on tavoitteena pelastusviranomaisten johto- ja tilannekeskuskokonaisuus yhtenäistäminen sekä huolehtiminen sen kytkeytymisestä muiden viranomaisten johto- ja tilannekeskuksiin. Pelastuslaitoksille voidaan myöntää erityisavustusta pelastustoimen kenttäjohtamisjärjestelmän päätelaitteiden hankintoihin johtamisvalmiuksien parantamiseksi. Myös rakennushankeavustusten kautta tuetaan kertomusvuonna yhtä johto- ja tilannekeskusta. Rahasto seuraa hankkeen toteutumista. HIKLU-johto- ja tilannekeskusmallin on tarkoitus tuottaa pilottina alueellisen johto- ja tilannekeskuksen toiminnallisen ja teknisen perusratkaisun, joka toimii pohjana kun alueellisia johto- ja tilannekeskuksia kehitetään valtakunnallisesti. Myös tutkimus- ja kehittämishankeavustuksissa on mahdollista johto- ja tilannekeskuskokonaisuuden tukemiseen.

Pelastustoimen uudistuksen yhteydessä pelastuslaitoksen kalusto siirtyy hyvinvointialueiden omistukseen. Vuodesta 2023 eteenpäin avustuksia ei ole enää tarkoituksenmukaista myöntää pelastuslaitoksille, koska hyvinvointialueiden rahoituslakiluonnoksen mukaisesti pelastuslaitosten rahoitus tulee valtion talousarviosta ja muu ulkopuolinen rahoitus vähentää vastaavasti valtion talousarviosta hyvinvointialueille tulevaa rahoitusta. Sopimuspalokunnat säilyvät edelleen kalustoavustuksien saajina.

Avustuksia kohdennettaessa otetaan olemassa olevien riskien mukaisesti huomioon pelastustoimen palvelujen sekä henkilöstön saatavuus ja työkyvyn turvaaminen koko maassa. Arvioinnissa tullaan lähivuosina siirtymään aiempaa enemmän valtakunnalliseen arviointijärjestelmään, jossa hankehakemuksia arvioidaan entistä keskitetympään ja yhteismitallisten arviointikriteerien pohjalta.

Sopimuspalokuntien pienavustukset

Hallitusohjelman tavoitteena on sopimuspalokuntien toimintaedellytyksien vahvistaminen pelastuslaitosten kumppanina tunnistaen myös sopimuspalokuntien nykyiset ja tulevaisuuden haasteet sekä erityispiirteet. Sopimuspalokuntajärjestelmän toimintaedellytysten vahvistaminen pysyy edelleen myös rahaston erityisen tuen kohteena. Valtakunnallisesti sopimuspalokuntien avustuksilla tuetaan toiminnan jatkuvuutta ja toimintaedellytyksiä ja sitä, että pelastustoimen palvelut voidaan turvata tasapuolisesti maan kaikissa osissa.

Haasteena tulevaisuudessa on saada riittävästi ihmisiä mukaan sopimuspalokuntatoimintaan. Rahaston avustuksilla voidaan osaltaan edistää toiminnan jatkuvuutta. Vuonna 2015 sopimuspalokunnille myönnettiin rahastosta kohdistettua avustusta yhteensä noin 1 000 000 euroa, vuonna 2016 myönnettiin 1 274 698 euroa ja 1 456 618 euroa vuonna 2017. Vuonna 2018 avustussumma oli 1 053 949 euroa ja vuonna 2019 se oli 1 129 352 euroa. Vuonna 2020 lokakuuhun mennessä sopimuspalokuntia on tuettu 895 598 eurolla. Lisäksi kunnille myönnettiin useampia rakennushankeavustuksia sopimuspalokuntien paloasemien rakentamiseen. Palosuojelurahasto tukee sopimuspalokuntien toimintaedellytysten kehittymistä lisäksi monin välillisin keinoin, kuten pelastusalan järjestöille palokuntatoiminnan edistämiseen ja palokuntakoulutuksen toteutukseen myönnettävin yleisavustuksin sekä myöntämällä erityisavustuksia sopimuspalokuntajärjestelmää ja sopimuspalokuntien toimintaa koskeviin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin.

Sopimuspalokuntien pienavustusten yksikköhintaisen hankkeen tai hankinnan hintaraja nostetaan 20 000 euroon (sis. alv). Avustus voi olla enintään 40 % hyväksyttävistä kustannuksista. Avustusta myönnetään palokuntasopimuksen mukaisesti hälytysosaston varustehankintoihin sekä hankkeisiin, joilla turvataan sopimuspalokuntatoiminnan jatkuvuutta ja toimintaedellytyksiä. Pienavustuksia voidaan myöntää tietyin edellytyksin myös sopimuspalokuntien yhteishankintoihin.

Innovaatiopalkinto

Palosuojelurahaston Innovaatiopalkinto on myönnetty vuodesta 2007 lähtien.

Innovaatiopalkinnon tarkoitus on kannustaa pelastusalan henkilöstöä, yrityksiä, yhteisöjä ja yksityisiä henkilöitä kehittämään uusia tehokkaampia ja turvallisempia laitteita, toimintatapoja ja työmenetelmiä sekä parantaa pelastusalan näkyvyyttä ja arvostusta yhteiskunnassa.

Innovaatio voi olla laite, väline tai kone, työmenetelmä, toimintatapa tai muu vastaava uusi keksintö, joka edistää tai tehostaa tulipalojen ehkäisyyn kohdistuvaa työtä tai pelastuslaitoksen tai palokunnan toimintaa. Rahaston myöntämän innovaatiopalkinnon näkyvyyttä yhteiskunnassa on lisätty monipuolisella viestinnällä, muun muassa voittajista tehdyllä videolla, joka julkistetaan Innovaatiopalkinnon julkistamisen yhteydessä.

Palosuojelurahaston hallitus päätti innovaatiopalkintoraadin esityksestä nostaa Innovaatiopalkinnon palkintosumman 30 000 euroon vuodelle 2021. Korkeammalla palkintosummalla on tarkoitus palkita useampia kunniaininnon saajia hyvistä innovaatioesityksistä. Korotettu palkintosumma voidaan käyttää myös pääpalkintoihin.

Toiminnan tavoitteet 2021

Rahasto jatkaa suunnitelmavuonna aktiivisesti toiminnan kehittämistä aiempien vuosien tapaan.

Palosuojelurahasto panostaa suunnitelmavuonna hankehallinnon kehittämiseen mm. asiakastyytyväisyyskyselystä nousseiden kehittämiskohteiden osalta sekä valtionavustusten kehittämis- ja digitalisointihankkeen kehittämistyössä mukana oloon.

Valtionavustusten kehittämis- ja digitalisointihankkeen kehittämistyö

Valmisteilla on ministeriöiden yhteinen uusi tietojärjestelmä valtionavustusta myöntäville tahoille. Palosuojelurahaston osallistuu tiiviisti valtionavustusten kehittämis- ja digitalisointihankkeen kehittämistyöhön ja sitä kautta vahvistaa tietojärjestelmiensä toimivuutta ja edistää rahaston toimintojen digitalisaatiota. Palosuojelurahasto on ollut mukana hankkeessa 31.8.2018 saakka, aluksi sanastotyöpajassa ja sen jälkeen pilottina hankkeen työryhmissä, joissa tehdään avustustoiminnan osalta järjestelmän määrittelytyötä. Rahasto osallistuu pilottina järjestelmän kautta avattavaan ensimmäiseen hankehakuun (syksy 2021).

Projektin hanketoimisto vie kehittämisprojektia eteenpäin. Ministeriöiden valtionavustustoiminta säilyy kullakin valtionapuviranomaisella itsellään. Hankkeen omistajana on valtiovarainministeriö, jolla tulee jatkossa olemaan oma roolinsa hankkeessa sen hallinnoinnin sekä taloudenpidon osalta.

Sisäministeriö esitti tilinpäätöskannanotossaan, että Palosuojelurahaston tulee osallistua tiiviisti valtionavustusten kehittämis- ja digitalisointihankkeen kehittämistyöhön ja sitä kautta vahvistaa tietojärjestelmiensä toimivuutta ja edistää rahaston toimintojen digitalisaatiota. Projektin hanketoimisto lähetti viestin hankkeeseen osallistuvien henkilöiden esimiehille, jotta hankkeeseen osallistuvien henkilöiden organisaatioissa voidaan varautua työpajojen aiheuttamaan työajankäyttöön. Sihteeristön työtehtävät ovat lisääntyneet viime vuosina. Rahaston sihteeristöön saadaan vuonna 2021 määräaikaista lisäresurssia.

Hankehallinnon kehittäminen

Rahaston päätösperusteet ovat läpinäkyvät, yhteismitalliset, selkeät ja yleisesti hyväksytyt. Hyvän hallinnon periaatteita noudatetaan kaikessa toiminnassa ja hakumenettelyistä tiedotetaan tavoitteellisesti ja vaikuttavasti. Laadukas päätöksentekoprosessi sekä sähköinen asiointi ja asiakirjahallinto palvelevat hakijoita ja vaikuttavuutta.

Tulostavoiteasiakirjassa yhdeksi strategiseksi painopisteeksi on merkitty laadukas päätöksentekoprosessi sekä se, että sähköinen asiointi ja asiakirjahallinto palvelevat hakijoita ja vaikuttavuutta. Rahasto panostaa kertomusvuonna tämän tavoitteen saavuttamista. Kertomusvuonna kehitetään edelleen muun muassa avustuspäätösten perusteluja, päätösten yhtenäistämistä sekä hakulomakkeiden ja ohjeiden päivitystä.

Kertomusvuonna ajantasaistetaan myös verkkosivujen sisältöä ja rakennetta. Valtionavustusten sähköisen asiointijärjestelmän käyttöön siirtyminen edelleen edesauttaa hankehallinnon kehittämistä. Hankehallintoa kehitetään kertomusvuonna myös yhteistyössä valtionavustusten kehittämis- ja digitalisaation hankeorganisaation kanssa. Siirtyminen uuteen valtionavustusjärjestelmään edellyttää mm. hakemuslomakkeiden uudistamista. Rahasto tulee siirtymään osittain VAHVAAan ja osittain uuteen järjestelmään, joka aiheuttaa omat haasteensa toiminnalle.

Rahaston sihteeristö selvittää mahdollisuutta valmistella avustuspäätöksiä sekä tilityksiä työporeittain sovituin vastuin, mikä huomioisi paremmin rahaston kiireelliset työskentelyajankohdat.

Tulostavoiteasiakirjassa mainitaan yhtenä tavoitteena viestinnän tehostaminen.

Palosuojelurahastolla on käytössä Twitter-tili, jossa se tiedottaa ajankohtaisista asioista. Twitter-tilin käyttöä kehitetään kertomusvuonna edelleen. Rahaston nettisivuille tuotetaan tietoa ja materiaalia Palosuojelurahaston avustuksista, hauista, päätöksistä sekä mm. tietoa käynnissä olevista ja valmistuneista hankkeista sekä mahdollisesti myös jo uudesta järjestelmästä, jonka kautta pilottihaku kertomusvuonna toteutuu.

Rahasto lisää tutkimus- ja kehittämishankkeiden vaikuttavuutta edellyttämällä avustuksen saajia viestimään rahaston avustuksesta monipuolisesti.

26.11.2020

Vuodelle 2021 tutkimus- ja kehittämishankkeiden päätöksissä kehoitetaan myös muiden hankkeesta viestivien tahojen mahdollisuuksien mukaan mainitsevan Palosuojelurahaston avustuksesta hanketta koskevassa viestinnässään. Avustuksella toteutettavissa tilaisuuksissa, tapahtumissa, hankkeen internet-sivuilla, esitteissä ja julkaisuissa tulee myös mainita, että hankkeeseen on saatu avustusta Palosuojelurahastolta. Rahasto lähettää edelleen kaikille rakennushankkeen saaneille avustuksesta kertovan laatan kiinnitettäväksi paloaseman ulko-oven viereen. Myös kalustoavustuksen saaneille lähetetään avustuksesta kertova tarra ajoneuvoon kiinnitettäväksi.

Rahasto on vakiinnuttanut avustuskohdeiden tarkastuskäynnit osaksi omaa valvontatoimintaansa. Rahasto aloitti tarkastuskäyntien tekemisen vuonna 2017 ja vuoden 2020 loppuun mennessä on tehty 56 tarkastuskäyntiä. Sihteeristö jatkaa tarkastuskäyntien tekemistä vuonna 2021.

Rahaston strategian päivittäminen vuodelle 2022

Tulostavoiteasiakirjan mukaan vuosien 2020–2021 aikana tarkistetaan ja päivitetään Palosuojelurahaston avustustoiminnan strategiset linjaukset tarvittavin osin.

Palosuojelurahaston hallitus päätti loppuvuodesta 2020 siirtää strategian uudistamisen vuodelle 2022, jolloin pelastustoimen järjestämislain ja muun hyvinvointialueita koskevan lainsäädännön sekä samassa yhteydessä päivitettävän palosuojelurahastolain vaikutukset rahaston avustustoimintaan voidaan ottaa strategian päivityksessä huomioon. Strategian päivittämisen siirtämisellä vuodella eteenpäin varmistetaan, että rahastolla on käytössään viimeisimmät tiedot pelastustoimen uudistuksen vaikutuksista rahaston avustustoimintaan eikä valmistelun osalta tehdä päällekkäistä työtä. Pelastustoimen tehtävät siirtyvät hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle 1.1.2023, jolloin myös pelastuslain tekniset muutokset ja muutokset palosuojelurahastolaissa tulevat voimaan. Tuolloin myös pelastustoimen henkilöstö, kalusto sekä palokunta- ja muut sopimukset siirtyvät kunnilta hyvinvointialueille.

Palosuojelurahaston strategiaa sekä avustusten painopisteitä on tarkoitus tarkastella mm. pelastustoimen uudistuksen, hallitusohjelman, pelastustoimen strategian sekä pelastustoimen tutkimuslinjausten pohjalta. Lisäksi rahaston strategiassa huomioidaan pelastustoimen onnettomuuksien ehkäisyn toimintaohjelmahankkeessa esille tulleita tavoitteita. Rahasto tukee toiminnallaan kyseisten tavoitteiden ja strategioiden saavuttamista erityisesti niiltä osin, kuin ne edistävät rahastolain tarkoituksen toteutumista.

Rahaston talous

Palosuojelurahaston hallinto pysyy kevyenä. Sihteeristössä toimii neljä päätoimista henkilöä, jotka ovat virkasuhteessa sisäministeriöön. Kertomusvuodelle haetaan lisäksi lisäresurssia sihteeristöön. Hallintomenojen osuus kaikista menoista on reilu 3 prosenttia. Suunnitelmavuonna tullaan pitämään aiempien vuosien tapaan kuusi rahaston hallituksen kokousta, joista kolme syyskaudella ja kolme keväällä. Kerran vuodessa pidetään kokouksen yhteydessä rahaston kehittämispäivä.

Tulostavoiteasiakirjan mukaan tavoitteena on palosuojelumaksujen jakaminen avustuksina mahdollisimman täysimääräisesti. Talouden suunnittelu ja seuranta onkin Palosuojelurahastossa hyvällä tasolla. Rahaston sitoumukset täsmäytetään ja taloustilannetta seurataan kuukausittain. Hallitustasolla sitoumus- ja taloustilannetta seurataan neljännesvuosittain. Hankkeiden alitoteutumisesta johtuva sitoumusten vapautuminen sekä mahdollisista takaisinperinnästä tuloutuvat avustuseurot pyritään ottamaan huomioon suunnitelmavuoden avustustenjaossa.

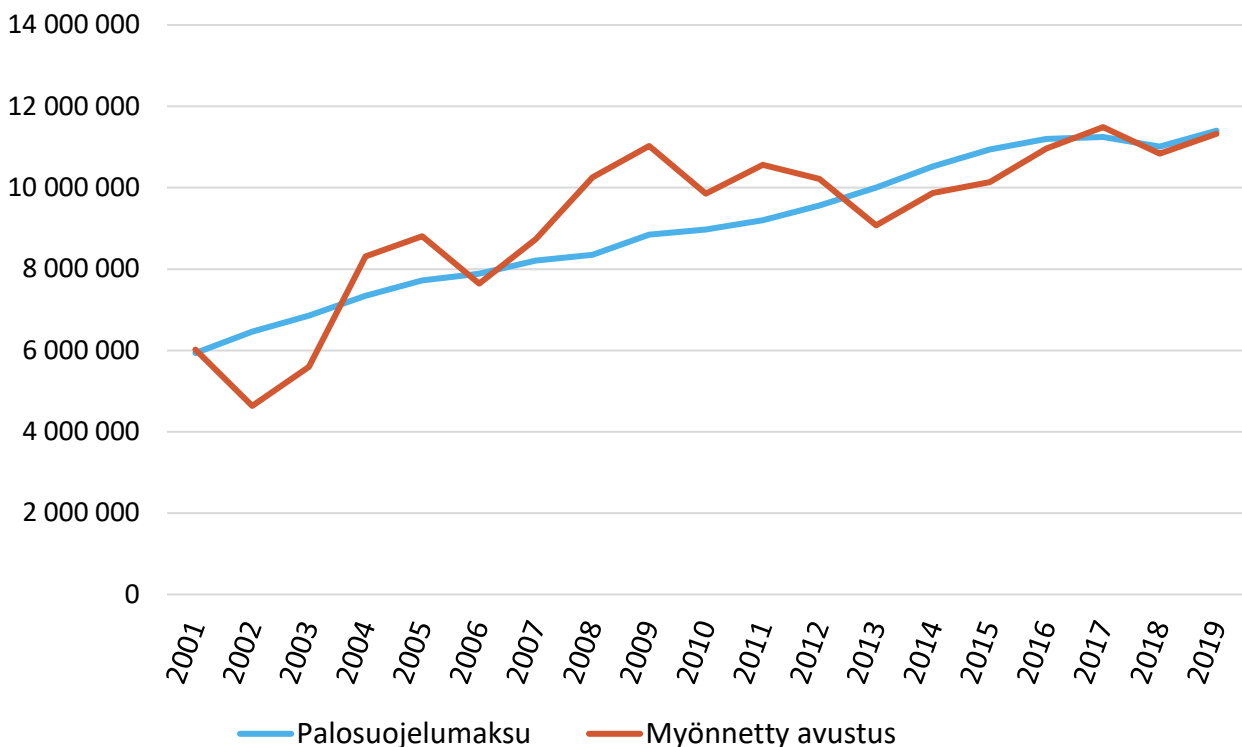
Rahastoon kertynyttä pääomaa vähennettiin maltillisesti ja ylijäämää purettiin systemaattisesti vuodesta 2007 vuoteen 2012. Rahaston pääoma on noussut viime vuosina ja se on vuoden 2019 tuottojäämän kirjauksen jälkeen 10 274 925,05 euroa. Tilintarkastaja pyysi vuosiyhteenvedossaan 20.3.2020 rahastoa selvittämään, onko sen pääoman kasvattaminen edelleen tarkoituksenmukaista (kohta 8.1.1.).

Rahaston hallitus päätti kokouksessa 31.3.2020 (pöytäkirja 2 / 2020) huomioida avustusten jaossa tilintarkastuskertomuksen huomion pääoman kasvusta. Rahasto päätti tulevina vuosina pyrkiä maltillisesti vähentämään rahaston pääomaa.

Palosuojelurahaston vuonna 2019 käyttöön ottama laskujen käsittelypalvelu Handi on toiminut hyvin. Rahasto on osallistunut Handi-järjestelmän käyttöönoton tuen ohjausryhmän sekä tehostetun käyttöönoton ja tehostetun asiakkuudenhoidon kokouksiin. Palosuojelurahasto on panostanut laskujen automatisaatioon niiltä osin kuin se on ollut mahdollista.

Rahasto käyttää valtionhallinnon yhteistä KIEKU-järjestelmää, jonka raportointimahdollisuuksia voidaan hyödyntää toiminnan ja talouden suunnittelussa sekä raportoinnissa. Vahva otetaan käyttöön vuonna 2021 ja se tulee korvaamaan Actan. Palosuojelurahasto osallistuu Vahvan käyttöönoton pilotointiin.

Palosuojelumaksukertymä suhteessa myönnettyihin avustuksiin 2001-2019

26.11.2020

*Arvio vuoden 2020 Palosuojelumaksukertymästä on 11 miljoonaa euroa, myönnetyt avustukset noin 11 miljoonaa euroa. Arviot vuosien 2020–2021 maksukertymistä ovat 11,1–11,2 miljoonaa euroa vuodessa ja arviot jaettavista avustuksista ovat 10,7–10,8 miljoonaa euroa vuodessa.

Koska avustuksista suurin osa maksetaan jälkikäteen toteutuneita kustannuksia vastaan, maksetaan suunnitelmavuonna syntyvät sitoumukset hakijoille pääsääntöisesti vuosien 2021 - 2023 aikana.

Vuoden 2020 maksukertymä tulee olemaan noin 11,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 maksukertymä on noin 11 miljoonaa euroa, vuonna 2018 kertymä oli 11,01 miljoonaa euroa. Vuosina 2012-2015 palosuojelumaksukertymä nousi noin 4-5 prosenttia vuosittain. Tulevina vuosina Palosuojelumaksukertymän ennustetaan kasvavan noin yhden prosentin vuosivauhtia.

Suunnitelmavuoden 2021 avustustasoksi (myönnettävien avustusten määrä) on suunniteltu 10,65 miljoonaa euroa ja hallintokulujen osuudeksi 0,45 miljoonaa euroa. Suunnitteluvuonna ei tämän laskelman mukaan kerry ylijäämää (tuottojäämä) eikä alijäämää (kulujäämä).

26.11.2020

Liite 1 Varojen käyttösuunnitelma eli RAHOITUSLASKELMA 2021 Kaikki luvut euroja			
Yhdystilisaatava valtiolta 1.1.2020	23 215 124		
2020			
Menot (11,11 milj. avustuksiin)	11 110 000	Tulot	
*v. 2016–2019 sitoum maksut (30.10.)	5 587 098	Palosuojelumaksut	11 110 000
v. 2016–2019 arvio loppuvuoden maksuis	2 702 089	Avustusten palautukset/alitoteuma	700 000
Hallintomenot	400 000		
**Varojen käyttösuunnitelmassa		Rahatulot yhteensä	11 810 000
päätettävät menot vuonna 2020 (35 %)	3 888 500		
Rahamenot vuonna 2020	12 577 687	Rahoitustarve 2020	-767 687
		Yhdystilisaatava 31.12.2020	22 447 437
2021			
Menot (10,65 milj. avustuksiin)	10 650 000	Tulot	
v. 2016–2019 sitoumusten maksut (lop	3 673 826	Palosuojelumaksut	11 110 000
**v. 2020 sitoumusten maksut (35 %)	3 888 500	Avustusten palautukset/alitoteuma	200 000
Hallintomenot	460 000	Rahatulot yhteensä	11 310 000
**Varojen käyttösuunnitelmassa			
päätettävät menot vuonna 2021 (35 %)	3 727 500		
Rahamenot vuonna 2021	11 749 826	Rahoitustarve 2021	-439 826
		Yhdystilisaatava 31.12.2021	22 007 611
2022			
Menot (10,76milj. avustuksiin)	10 759 000	Tulot	
**v. 2020sitoumusten maksut (30 %)	3 333 000	Palosuojelumaksut	11 221 100
**v. 2021 sitoumusten maksut (35 %)	3 727 500	Avustusten palautukset/alitoteuma	200 000
Hallintomenot	462 000	Rahatulot yhteensä	11 421 100
**Varojen käyttösuunnitelmassa			
päätettävät menot vuonna 2022 (35 %)	3 765 650		
Rahamenot vuonna 2022	11 288 150	Rahoitustarve 2022	132 950
		Yhdystilisaatava 31.12.2022	22 140 561
2023			
Menot (10,85 milj. avustuksiin)	10 851 000	Tulot	
**v. 2021 sitoumusten maksut (30 %)	3 195 000	Palosuojelumaksut	11 333 311
**v. 2022 sitoumusten maksut (35 %)	3 765 650	Avustusten palautukset/alitoteuma	200 000
Hallintomenot	482 000	Rahatulot yhteensä	11 533 311
**Varojen käyttösuunnitelmassa			
päätettävät menot vuonna 2023 (35 %)	3 797 850		
Rahamenot vuonna 2023	11 240 500	Rahoitustarve 2023	292 811
		Yhdystilisaatava 31.12.2023	22 433 372
2024			
Menot (10,96 milj. avustuksiin)	10 964 000	Tulot	
2022 30%	3 227 700	Palosuojelumaksut	11 446 644
2022 35 %	3 797 850	Avustusten palautukset/alitoteuma	100 000
Hallintomenot	482 000	Rahatulot yhteensä	11 546 644
**Varojen käyttösuunnitelmassa			
2024 35 %	3 837 400		
Rahamenot vuonna 2024	11 344 950	Rahoitustarve 2024	201 694
		Yhdystilisaatava 31.12.2024	22 635 066
2025			
Menot (11,08 milj. avustuksiin)	11 079 000	Tulot	
2023 30%	3 255 300	Palosuojelumaksut	11 561 000
2024 35 %	3 837 400	Avustusten palautukset/alitoteuma	100 000
Hallintomenot	482 000	Rahatulot yhteensä	11 661 000
**Varojen käyttösuunnitelmassa			
2025 35 %	3 877 650		
Rahamenot vuonna 2025	11 452 350	Rahoitustarve 2025	208 650
		Yhdystilisaatava 31.12.2025	22 843 716
Maksamatta vuoden 2026 jälkeen	3 289 200	2024	
	7 201 350	2025	

26.11.2020

30.10.2020 mennessä toiminnan kuluja on syntynyt yhteensä 287 330,13 euroa (vuonna 2019 yhteensä toiminnan kuluja oli vastaavana ajankohta 286 480,68 euroa). Aiempien vuosien päätettyjä sitoumuksia on 30.10 tilanteessa vapautunut 712 953,83 euroa, josta 709 348,00 sitoumusten alitoteumasta ja 3 605,83 euroa perusteettoman edun palautuksista, takaisinperintöjä. Vuotta 2020 koskevia päätöksiä on tehty yhteensä noin 11,8 miljoonaa (11 804 461) euroa. Tehdyt päätökset jakautuvat seuraavasti: yleisavustukset 3,2 miljoonaa (3 220 000) euroa, kalustohankeavustukset 2,4 miljoonaa (2 385 800) euroa, rakennushankeavustukset 2,1 miljoonaa (2 080 044) euroa, tutkimus- ja kehittämishankeavustukset 3,7 miljoonaa (3 739 933) euroa ja sopimuspalokuntien pienavustukset 0,4 miljoonaa (378 684) euroa. Osa vuoden 2021 avustustilityksistä maksetaan vasta vuoden 2022 puolella. Vuosien 2021 - 2023 käyttösuunnitelmaksi on arvioitu 11,11- 11,33 miljoonaa euroa. Laskelmassa oletetaan, että vuosien 2021 - 2023 avustukset maksettaisiin seuraavasti: myöntövuonna 35 % (yleisavustukset, pienavustukset sekä kalusto- ja tutkimushankkeita), seuraavana 35 % (kalusto- ja tutkimushankkeita) ja sitä seuraavana loput 30 % (rakennushankkeet ja monivuotiset tutkimushankkeet). Vuodelle 2026 jää laskelmassa maksamattomia vuoden 2024 sitoumuksia 3,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2026 lopussa on vuoden 2025 maksamattomia sitoumuksia jäljellä arviolta 7,2 miljoonaa euroa, joka pystytään kattamaan rahaston yhdystilisaatavilla (22,8 miljoonaa euroa).

TALOUSARVIO 2021

Toiminnan kulut 450 000 €

Siirtotalouden tuotot ja kulut

Tuotot 0 €

Kulut

Pelastuslaitosten, sopimuspalokuntien ja kuntien erityisavustukset rakennushankkeisiin

- **Päätetään maaliskuussa 2021** 1 600 000 €

Pelastuslaitosten, sopimuspalokuntien ja kuntien erityisavustukset kalustohankkeisiin

- **Päätetään toukokuussa 2021** 1 800 000 €

Pelastusalan ja järjestöjen yleisavustukset vuodelle 2021

- **Päätetään marraskuussa 2020** 3 290 000 €

Erytisavustukset tutkimus- ja kehittämishankkeisiin

- **Päätetään maaliskuussa ja syyskuussa 2021** 3 460 000 €

Sopimuspalokuntien erityisavustukset (pienavustukset)

Ei kiinteää hakuaikaa, päätökset 6 kertaa vuodessa

500 000 €

Yhteensä 10 650 000 €

Menot yhteensä 11 100 000 €

Tuotot veroista ja pakollisista maksuista

Palosuojelumaksut

11 100 000 €

Tilikauden tuotto- / kulujäämä 0 €

Mikäli palosuojelumaksukertymä ylittyy arvioidusta, kohdistetaan mahdollisen ylityksen tutkimus- ja kehittämishankkeisiin. Alitoteutumisesta johtuva sitoumusten vapautuminen sekä mahdollisesta takaisinperinnästä tuloutuvat avustuseurot pyritään ottamaan huomioon suunnitelmavuoden avustusten jaossa. Kalusto- ja rakennushankkeiden talousarviomäärärahaa voidaan tarvittaessa käsitellä yhtenä kokonaisuutena.